

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSIOENGERECHTIGDEN PENSIOENFONDS ZORG EN WELZIJN

Pensioenakkoord:

spannende

eindfase

pag. 8

Jan Tamerus

Pensioenexpert

neemt afscheid

pag. 10

Corona

Lessen voor

de zorg

pag. 16

BPP

Belangenvereniging
Pensioengerechtigden
Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Nummer 2, jaargang 34, 2e kwartaal 2020

Van de redactie

Mijmeringen

Auteur: Roelof Jan Mulder

Als ik dit schrijf (11 juni) is de media aandacht voor het Coronavirus al wat aan het afnemen. De cijfers met betrekking tot ziekenhuisopnames zijn tot praktisch nul gedaald en ook het aantal nieuwe overledenen daalt gelukkig gestaag. Maar het zijn er nog altijd teveel. Ik voel de wanhoop bij ernstig zieke ouderen in verzorgingshuizen die hun dierbaren in hun laatste uren niet meer kunnen zien, niet meer een hand kunnen vast houden, niet meer een laatste keer kunnen zeggen: ik houd van jou. Of de kleinkinderen knuffelen, ze alleen zien achter glas, wat moet dat vreselijk zijn. Maar ik heb ook te doen met al die ondernemers die ineens hun onderneming dreigen kwijt te raken, alles wat ze opgebouwd hebben in rook op zien gaan. Horeca eigenaren, theaters, acteurs werknemers allemaal worden ze getroffen door dit vreselijke virus. Laten we vurig hopen dat dit alles van voorbijgaande aard zal zijn en dat we straks weer op een min of meer normale manier ons leven kunnen voortzetten

Terug naar (min of meer) normaal

Op een min of meer normale manier ja want laten we wel lering trekken uit dit alles. Laten we beseffen dat we hoe dan ook bezig zijn onze wereld te vernietigen, onze natuurlijke hulpbronnen uit te putten en ons klimaat ernstig te beschadigen. Kijk naar de ontbossing op aarde, de rampzalige bomenkap in het Amazonegebied en elders in de wereld, in Indonesië bijvoorbeeld maar hier en daar zelfs ook in eigen land. Bomenkap voor de biomassa energie, waarbij er blijkbaar niemand nadenkt over de vraag hoe lang je daarmee door kan gaan. En dat er natuurlijk ook aanplant nodig is van nieuwe bomen. En hoeveel tijd die aanplant dan weer nodig heeft om gebruikt te kunnen worden. Kortom

is er nagedacht over zo'n cyclus? Ik lees het nergens. Daarbij komt dat het ook helemaal niet duurzaam is. De CO₂ uitstoot is enorm. Laten we klimaatdoelen omarmen en het stikstofprobleem in eigen land vooral niet bagatelliseren. We zullen er met z'n allen wat aan moeten doen. Als een boer stelt best met wat minder koeien toe te kunnen maar dat de prijs van de melk dan wel omhoog moet om hem en zijn gezin een minimum bestaan te kunnen garanderen, verhoog dan die prijs van de melk. Het gaat om een paar centen per liter waarmee je heel wat aan het stikstofprobleem kan doen. Maar in de concurrentiestrijd (marktwerking!) van de supermarkten komt zo'n optie natuurlijk niet voor. Dat maakt het hele probleem ook zo ongrijpbaar.

Genoeg hierover, hoewel even stil staan bij deze onderwerpen helemaal geen kwaad kan.

Pensioenakkoord nadert eindfase

Nu iets heel anders. De onderhandelingen over het pensioenakkoord zijn in de eindfase. Er is nog een aantal problemen dat opgelost moet worden maar we zijn al een heel eind. Een probleem is bijvoorbeeld het vinden van een oplossing voor de kosten die het afschaffen van de doorsneepremie (Waarom moet die afgeschaft worden eigenlijk? Weet iemand dat nog?) met zich brengen en hoe het nieuwe contract in te varen bij de al ingegane pensioenen? Maar de contouren van een nieuw contract tekenen zich af. Belangrijk resultaat: we dreigen eindelijk af te komen van het gebruik van uitsluitend de risicoloze rekenrente voor de berekening van de uitgestelde verplichtingen van het pensioenfonds. Dus zicht op indexatie maar ook met een groter risico op korten. Overigens wel uitgesmeerd over een langere periode. Jaap van der Spek, voorzitter

van de Koepel Gepensioneerden en nauw betrokken bij de onderhandelingen geeft inzicht vanaf pagina 6. Ook interessant : een interview met een van de belangrijkste pensioen experts van de afgelopen jaren, Jan Tamerus. Een kijkje in de recente geschiedenis van het pensioen met o.a. zijn visie op het FTK. Onthullend. Eric van Eck heeft een opiniestuk geschreven over de Coronacrisis en de zorg onder de titel "Corona: lessen voor de zorg" en Pierre Thijsen keek hoe wij onze tijd doorbrengen in deze tijden van intelligente lock down. Kortom we hebben weer getracht u een boeiend nummer voor te zetten. Voor het grootste deel vanuit huis, maar toch... De redactie wenst u veel leesplezier en.... blijf gezond.

Ons Pensioen

Inhoudsopgave

2. Van de redactie:

Mijmeringen

3. Inhoudsopgave en colofon

4. Van de voorzitter

Een veranderde tijd

5. Van de bestuurstafel

Over de website waarvoor een luisterfunctie beschikbaar komt,

PFZW en Corona en de activiteiten van het bestuur

6. het pensioenakkoord: Spannende eindfase

Voorzitter van de Koepel Gepensioneerden Jaap van der Spek over de pensioenonderhandelingen

9. Afscheid van een pensioenexpert

In gesprek met Jan Tamerus, actuaaris bij het pensioenfonds PFZW

13. Audrey's DeliCasa

Deze keer gewijd aan Granola, heerlijke zelf gemaakte muesli

14. Wat doen we in deze Coronatijd?

Pierre Thijssen zocht het uit

15. Verpleeghuizen in Coronatijd

Joop Blom kijkt naar het recente verleden en naar de toekomst

16. Corona: Lessen voor de zorg

Eric van Eck geeft een kijkje in de problemen rond het Coronavirus in de zorg en wat er in de toekomst zou moeten veranderen om beter voorbereid te zijn

18. met de trein naar Nieuw Zeeland

Dit keer dwars door Mongolië naar Beijing

20. Over de BPP

Colofon

Tijdschrift van de Belangenvereniging PensioengerechtigdenPensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW).

Aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden.

Website:

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Redactie:

hoofd- en eindredacteur Roelof Jan Mulder, tel. 06 53842210, e-mail roelof.j.mulder@planet.nl

redacteurs: Jaap van der Spek, Eric van Eck, Pierre Thijssen

Culinair medewerker: Audrey

Vormgeving: Eric van Eck

Afbeeldingen: Pixabay.com

Druk en verzending: Editoo

Verantwoording

Het ledenblad 'Ons Pensioen' is het contactorgaan van de BPP en verschijnt vier keer per jaar. De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur. De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en divers perspectief te behandelen. Het is aan de lezer om zelf tot een oordeel te komen.

Overname van (delen van) artikelen is toegestaan mits met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers. Bijdragen kunnen worden gezonden naar roelof.j.mulder@planet.nl. De redactie behoudt zich het recht voor de reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Een veranderde tijd

Auteur: Liesbeth Schaap

Het lijkt alsof de wereld compleet op zijn of haar kop staat sinds mijn laatste column. Met zijn allen zijn we op een of andere manier betrokken bij alles wat een besmettelijk virus kan veroorzaken. Van overheidswege zijn we geïnformeerd over wat er wel en niet mogelijk zou zijn en iedereen lijkt zich behoorlijk te hebben aangepast.

Immers, we houden zo goed als mogelijk de 1,5 meter afstand tot elkaar in de gaten, we zijn zoveel mogelijk thuis, we ontvangen niet of heel weinig bezoek, we twijfelen over het nut of de noodzaak tot het dragen van welk soort van mondkapje dan ook, we luisteren naar alle deskundigen die ieder vanuit een eigen kennisveld de belangrijke punten voor ons op een rijtje zetten. Kortom, we zijn druk met alle nieuwe omstandigheden.

Wanneer het virus een geliefde treft in onze directe omgeving dan gaan nog meer zaken onze aandacht vragen, zoals wat kan ik voor diegene doen en hoe kan ik dat dan doen. Wat als iemand naar het ziekenhuis moet dan wel in een verpleeghuis woont. Betekent dat wellicht dat het contact anders of niet kan plaatsvinden.

Onvoorstelbaar maar helaas voor een behoorlijke groep mensen wel realiteit geworden.

In het ergste geval dat een geliefde is overleden, ontstaat de vraag hoe het afscheid vorm kan krijgen binnen alle beperkingen. Welke betekenis zal dat voor de nabestaanden hebben en hoe zullen zij daar later op terugzien? Ook onvoorstelbaar en helaas ook voor een behoorlijke groep mensen realiteit geworden.

Ondanks dat wij u niet altijd in persoon kennen, wij leven met u mee en wensen u veel steun en goeds. Laten wij hopen dat er in de nabije toekomst toch ergens een lichtpuntje zal komen waardoor alle veranderingen tot nu toe

geheel of grotendeels tot het verleden gaan behoren.

Nu het woord lichtpuntje er staat, denk ik aan al die mensen die op een geheel nieuwe wijze met elkaar in contact blijven staan. Wat wordt er gefacetime, geappt en wat al niet meer. Mooie gedichtjes, foto's, wandelroutes etc. etc. worden ter informatie gedeeld. Met veel genoegen heb ik tal van toegezonden filmpjes zitten bekijken, soms gemaakt voor de broodnodige verstrooiing, soms ter overdenking.

Een erg in het oog springend lichtpuntje vond ik de terugkeer in de zorg van reeds gepensioneerde verpleegkundigen, waaronder leden BPP. Wat een stoere mannen en vrouwen om hoe dan ook hun handen uit de mouwen te steken en hun jongere collegae zoveel mogelijk te ondersteunen bij de zware inspanningen in de afgelopen maanden. Al deze acties waren niet ontstaan zonder Corona-virus.

Ondertussen zijn de ontwikkelingen ten aanzien van een nieuw pensioenstelsel ondanks de Corona-uitbraak doorgegaan. Zoals u weet zijn twee van onze bestuursleden daar nauw bij betrokken en hebben daar in dit blad, in de nieuwsbrief en op onze website met regelmaat het nodige over laten weten. Voor ons allen is het, wat mij betreft, van belang dat deze ontwikkelingen de nodige voortgang blijven krijgen en ik verwijs u dan ook graag naar onze informatie-mogelijkheden. Datzelfde kan ik zeggen voor wat betreft de Algemene Ledenvergadering die eind april zou zijn gehouden in normale omstandigheden. Nu is in elk geval nog niet duidelijk hoe en wanneer die vergadering kan plaatsvinden in deze veranderde tijd. We houden u op de hoogte.

'lichtpuntje vond ik de terugkeer in de zorg van reeds gepensioneerde verpleegkundigen, waaronder leden BPP'

Van de Bestuurstafel

Auteur: Cees Michielse, secretaris BPP

Eind mei en dus tijd om verslag te doen van onze belangrijkste activiteiten in de afgelopen periode. Maar het zal eind juni zijn als dit blad bij u in de bus valt en dat in een periode dat er waarschijnlijk heel veel te gebeuren staat met betrekking tot de afronding van de onderhandelingen over het toekomstige pensioenstelsel. Wij denken op dit moment dat het met die onderhandelingen op hoofdlijnen best wel de goede kant op gaat al zijn er nog heel veel belangrijke zaken die moeten worden ingevuld. Op onze website (www.pfzw-belangenvereniging.nl), waarover zo dadelijk meer, geven wij bij voortduring de laatste informatie weer. Blijft u dat dus volgen en zodra er meer bekend is zullen wij ook een extra nieuwsbrief verzorgen natuurlijk.

De website

In de afgelopen periode is er een aantal belangrijke verbeteringen doorgevoerd op onze website. De vormgeving van de tabbladen pensioendebat en veel gestelde vragen zijn aangepast en daardoor meer toegankelijk geworden. Kijkt u er nog eens naar als u dat nog niet heeft gedaan en laat ons eventueel uw reactie of suggesties voor verdere verbetering weten. Naast de rubriek nieuws op de homepage, geeft bij het tabblad pensioendebat het blokje over de actualiteit u bij voortduring de laatste nieuwsfeiten weer.

Om u extra van dienst te zijn hebben wij bovendien de service verbeterd door u de mogelijkheid te geven een signaal van ons te krijgen indien wij belangrijk nieuws op de website hebben geplaatst. Als u onze website bezoekt, dan krijgt u (linksboven in de hoek) eenmalig de vraag voorgelegd of u dergelijke berichten van ons wilt ontvangen. En als u dan aangeeft dat u dat wilt, krijgt u van ons een bericht als er nieuws is zodra u uw internetbrowser opent. De pushberichten verschijnen

Luisteren in plaats van lezen

Voor een groeiend aantal leden van de BPP is het lezen van het magazine, de nieuwsbrief en de website soms lastig of zelfs helemaal onmogelijk vanwege een achteruitgaand gezichtsvermogen. Daarom wordt er momenteel gewerkt aan het installeren van de mogelijkheid om alles wat op de website staat te beluisteren in plaats van te lezen. Dit naast de mogelijkheid op het scherm om de tekengrootte (grotere letters) aan te passen. De verwachting is dat de nieuwe functie vanaf 18 juni beschikbaar zal zijn

dan rechts in uw scherm.

PFZW en Corona

Ook ons pensioenfonds is onvermijdelijk getroffen door de gevolgen van de Corona crisis. De verder dalende rente en de negatieve invloed van de crisis op de mondiale economie hebben bepaald geen positief effect gehad op de dekkingsgraad van het fonds. Gelukkig lijken de financiële effecten zich enigszins te herstellen, maar er zal nog heel veel moeten gebeuren wil eind dit jaar het gevaar van kortingen bedwongen worden. Wellicht dat economisch herstel gecombineerd met afspraken rondom een nieuw pensioenakkoord de oplossing zullen bieden waarop wij allen hopen. Hoe belangrijk solidariteit en collectiviteit zijn blijkt maar weer eens in deze tijden die onze pensioenfondsen gelukkig in staat stellen zowel de normale maandelijkse uitkeringen als de betaling van de vakantiegelden gewoon zonder overheidssteun te doen plaats vinden. Bovendien kan wanneer dat noodzakelijk is uitstel van premiebetaling aan de werkgevers

worden gegeven voor zover zij tijdelijk niet in staat zijn aan hun verplichtingen te voldoen.

De medewerkers van het pensioenfonds en de uitvoeringsorganisatie PGGM werken sinds het uitbreken van de Coronacrisis veelal vanuit hun werkplekken thuis. Datzelfde geldt voor het bestuur en het overleg dat zij hebben met bij voorbeeld de Pensioenraad. Een technische inspanning die succesvol is verlopen en alle cruciale processen ongestoord doorgang heeft laten vinden. Een compliment op zich waard en een proces dat zeker ook gevolgen zal blijken te hebben voor een toekomstige manier van werken.

Het BPP bestuur

Dankzij de digitale mogelijkheden hebben ook de meeste zaken binnen de BPP voortgang kunnen vinden. Het kostte en kost ons als organisatie van vrijwilligers wat extra moeite om bijvoorbeeld het video vergaderen van de grond te krijgen. Een manier van communiceren die goed blijkt te werken als het gaat om te nemen besluiten als die goed zijn voorbereid, maar een extra moeilijkheid blijkt op te leveren als het gaat om meer complexe vraagstukken waarbij meningsvorming van de grond moet komen. Dat gecombineerd met de behoefte elkaar te ontmoeten, soms elkaar recht in de ogen te kijken, zal ons zeker doen besluiten zo snel als dat weer mogelijk is gewoon ook fysiek bij elkaar te komen.

Belangrijk

Want er zijn belangrijke zaken die de komende maanden een extra inspanning van ons zullen vergen; Inmiddels heeft het bestuur besloten de ALV dit jaar voorsnog geen doorgang te doen vinden. De kans dat een groep van ruim 100 personen in de maand september of oktober bijeen

lees verder op pag 8

Het pensioenakkoord: spannende eindfase

Auteur: Jaap van der Spek

Foto's: Koepel Gepensioneerden

Eind mei heeft de stuurgroep, die belast is met de uitwerking van het pensioenakkoord, enkele knopen doorgehakt, maar een aantal andere resterende punten is blijven hangen. Meer vergaderingen bleken nodig. Het restant wordt verschoven naar het hoogste niveau, de bestuurlijke groep, bestaande uit de minister (Wouter Koolmees) en de voorzitters van de sociale partners. De Koepel Gepensioneerden, waar de BPP in is vertegenwoordigd in de persoon van een van de voorzitters, zal daarbij betrokken worden. Voortdurend hebben wij ons veel inspanningen getroost om maximale invloed uit te oefenen. Als alles goed loopt komt de minister op 19 of 20 juni met een brief aan de Tweede Kamer met de hoofdlijnen van het akkoord. Er is dan heel veel energie gaan zitten in de totstandkoming van dat akkoord. Zo waren er de bijeenkomsten van de officiële klankbordgroep met de stuurgroep en de expertmeetings. Was er apart overleg met de deskundigen, die op de achtergrond van de stuurgroep hun kennis en ideeën aanleverden, maar was er ook veel bilateraal en informeel overleg. Half mei hebben we nog zo'n 60 vragen ingestuurd omdat de noodzakelijke antwoorden erop tot dan nog ontbraken. Ook heldere berekeningen die nodig zijn om de consequenties te weten van de voorgenomen maatregelen ontbreken nog.

Eindelijk: afscheid risicovrije rekenrente

Wel is duidelijk dat we van de risicovrije rente af zijn en dat er met een reëlere rekenrente zal worden gewerkt om de premiehoogte vast te stellen en om te bepalen wat de prognose voor een verwacht pensioen zal zijn. Ook voor de uitkeringen is er nog een rekenrendement (projectierente) nodig. Maar hoe die allemaal op elkaar en op

het beleggingsbeleid inwerken is op dit moment van schrijven nog een forse discussie, Zeker ook van de kant van de Koepel Gepensioneerden. Onze inbreng wordt daarin beslist serieus genomen.

De eis van de Koepel Gepensioneerden is altijd geweest om 'maatmensen' te nemen en te kijken wat het voor die mensen zou betekenen. Maatmensen zijn personen die als deelnemer (van verschillende leeftijden) of als gepensioneerde deel uit maken van een paar uit te zoeken pensioenfondsen. Concrete voorbeelden dus.

Als laatste heeft de Koepel Gepensioneerden, een aantal belangrijke punten bij de stuurgroep neergelegd, die ze graag zouden terugzien in het uiteindelijke akkoord. Dat zijn en blijven de belangrijkste toetsingscriteria. Die punten worden verderop in dit artikel nader toegelicht

Het pensioenhuis

Wij zijn positief over de schetsen van het nieuwe pensioenhuis. Een op de ingelegde premie gebaseerd systeem, waarbij collectiviteit en solidariteit blijven bestaan. Het vervangen van zekerheden door

pensioenverwachtingen maakt het mogelijk te werken met andere rekenregels en minder buffers dan in het huidige systeem is voorgeschreven. Ze bieden daardoor meer uitzicht op indexering en voorkomen onnodige kortingen. Er zal weliswaar meer kans zijn op kortingen als het een keer tegen zit, maar door het vervallen van buffereisen zal er vaker kunnen worden geïndexeerd.

Belangrijk is dat het beleggingsbeleid van de fondsen gebaseerd blijft op de totale populatie van het fonds zonder onderscheid te maken tussen generaties. Gestreefd wordt vervolgens naar een indexatie die voor de verschillende generaties een gelijk effect zal hebben op het te bereiken pensioenresultaat. Omdat jongeren een langere tijd hebben om schokken (in beleggingsresultaten) op te vangen zal dit leiden tot een zodanige verdeling van de rendementen dat gepensioneerden wat minder (negatieve zowel als positieve) schokken zullen ervaren.

Maar dan komt de vraag of je in dat pensioenhuis als jongere, als gezin en als oudere wel wilt wonen. Naast de aantrekkelijkheid (uitlegbaarheid, begrijpelijkheid) is het daarbij van

belang of je erop kunt vertrouwen dat het fundament goed is, dat de muren, balken en dakconstructies het huis overeind zullen houden en dat rekening is gehouden met de verschillende generaties die in dat huis moeten worden ondergebracht. Het nieuwe huis moet aantoonbaar beter zijn dan het oude huis, want waarom zouden we anders willen verhuizen? Besturen en deskundigen van de Koepel Gepensioneerden kunnen pas ja tegen de verhuizing zeggen, als ze dat vertrouwen op basis van informatie en rekensommen hebben gekregen. Het pensioenhuis is het nieuwe pensioencontract. We hebben het dan nog niet eens over de verhuizing (de overgang van het oude naar het nieuwe contract), de financiering van die verhuizing en de vraag wat er allemaal moet gebeuren voordat het huis daadwerkelijk betrokken kan worden. Gelet op de noodzakelijke wetgeving en de tijd die de pensioenfondsen nodig hebben voor de invoering, zullen daar mogelijk 5 tot 7 jaren overheen gaan. Een termijn overigens die wat ons betreft verkort zou moeten kunnen worden.

Wat gebeurt er in de tussentijd als we nog met ons oude huis te maken hebben dat met dreigende kortingen op gedeeltelijke instorting staat? Om vertrouwen te kunnen hebben in het nieuwe huis willen we graag in ieder geval een aantal dingen terug kunnen vinden. Die hebben we ook naar de stuurgroep gestuurd. Pensioenfondsen leggen de beleggingsmix voor het uniforme beleggen (voor alle generaties dezelfde mix) vast aan de hand van onderzoeksresultaten over de zogenoemde risicohouding van de deelnemers (wat willen de verschillende generaties van de deelnemers zelf aan risico lopen). Aan de hand van die zogenoemde risicohouding worden de rendementen jaarlijks toegedeeld. Na de pensioendatum wordt er ook voor gepensioneerden door belegd. Per maand worden de uitkeringen afgetrokken en worden beleggingsresultaten en

verschuivingen (in bijvoorbeeld de levensduurverwachting) bijgeschreven. Voorkomen moet worden dat toch weer elementen als de risicovrije rente en het beleggen per leeftijdsgroepen een rol gaan spelen. Het eindstreven is zo stabiel mogelijke pensioenuitkeringen met voldoende indexeringskansen, maar zonder zekere aanspraken. Er kunnen wel buffers worden gehanteerd om schokken op te vangen, maar die zullen uit de premie en verder alleen uit overrendementen moeten worden gevuld. Voor het vaststellen van de premie is het nodig een rekenrente vast te stellen. Dat geldt ook voor de verwachtingen (prognose) en de uitkering na pensionering. We moeten in het nieuwe pensioenhuis niet weer opnieuw de slechte stenen gebruiken, waardoor het oude huis nu juist in de problemen is gekomen. Als we een pensioenhuis voor de generaties bouwen, zullen we ook rekening moeten houden met mensen die alleen komen te staan omdat de partner overlijdt. Dat alles moet goed uit te leggen zijn. Complexiteit onder de motorkap is tot daar aan toe, maar deelnemers moeten wel vertrouwen kunnen hebben in de machine.

De verhuizing

Verhuizen heeft alleen maar zin als het nieuwe huis beter is dan het oude. En dat moet je meteen kunnen voelen als je in dat nieuwe huis zit. Het pensioen dat je dan krijgt zal fatsoenlijk moeten zijn (niet lager dan je had), met reële kans op indexering. De grote vraag is

welke rekenrente en welke rekenmethodiek er bij de overgang van het oude naar het nieuwe huis worden gehanteerd. Wij gaan ervan uit dat voor de overgang met de regels van het nieuwe pensioencontract zal worden gewerkt en niet met het Financiële Toetsingskader van nu.

Een lastige in dit verhaal is ook het afschaffen van de zogenoemde doorsneepremie. Hoewel daar begrip voor is, blijft wel de vraag hoe die compensatielast (om oudere werknemers te compenseren) wordt vastgesteld en waaruit die betaald gaat worden. Als de pensioenvermogens worden aangesproken (gaat ten koste van gepensioneerden) dan moet daar voldoende aan voordeel tegenover staan.

Periode van verhuizen

Over 7 jaren is een deel van de gepensioneerden, in afwachting van het nieuwe huis, overleden en een ander deel is fors ouder geworden. We eisen dan ook, dat de gepensioneerden gedurende de periode tot aan de verhuizing er niet slechter op worden, dat wil zeggen kortingen in de maag krijgen gesplitst op basis van het huidige FTK.

Zeggenschap

Het nieuwe pensioenhuis is een appartementengebouw voor

wordt vervolgd op pagina 8

Van de bestuurstaafel vervolg van pag. 6

kan komen, is mede vanwege de gemiddelde leeftijd van onze leden te klein, maar begin september neemt het bestuur een definitief besluit. De leden die zich voor de ALV hadden aangemeld zijn inmiddels geïnformeerd en wanneer andere leden alsnog inzage in de stukken voor die vergadering willen dan kunnen wij die op verzoek digitaal toesturen. Aan de leden die zich hadden aangemeld is verzocht in te stemmen met een aantal zaken die noodzakelijk zijn, Zoals het decharge verlenen aan de penningmeester voor het financiële beleid, de goedkeuring van het bestuursbeleid 2019 en de benoeming van een nieuw bestuurslid. Hoe informeren wij onze leden zo goed en snel mogelijk over de inhoud van een pensioenakkoord? Binnen PFZW wordt een discussie gevoerd over door het bestuur noodzakelijk geachte wijzigingen in de besturing (de governance) van het fonds met mogelijk ook repercussies voor de Pensioenraad. Wat kan worden gedaan om nieuwe leden te interesseren voor het lidmaatschap van de BPP, nu wij extra veel opzeggingen hebben mede als gevolg van de Corona crisis, maar instroom van nieuwe leden daarbij erg achterblijft. Wat dat laatste punt betreft merken wij dat steeds meer niet leden de weg naar onze website weten te vinden en veelal daar ook positief op reageren. Een aantal niet-leden stellen ons zelfs specifieke vragen over hun (pensioen) situatie die wij altijd proberen binnen korte termijn te beantwoorden. Altijd dan wel met het verzoek om ook lid te worden, maar zelfs degenen die ons voor het antwoord bedanken blijken dan soms het verzoek om lid te worden gewoon te negeren. Dat is weliswaar een maatschappelijk verschijnsel waar veel verenigingen last van hebben, maar als bestuur blijven wij ons inspannen op dit punt tot verbeteringen te komen.

De afgelopen maanden hebben vele van onze leden gelukkig aan hun verplichtingen voldaan en de jaarcontributie van € 11,-- of in geval van partnerleden van € 5,50 over te maken. Een aanzienlijk aantal heeft zelfs zoals gebruikelijk een wat hoger bedrag dan gevraagd betaald, waarvoor onze dank. Maar bij deze een oproep aan die leden die de betaling nog niet hebben gedaan dit alsnog te doen op het bankrekeningnummer van de BPP NL83INGB0004552579.

Spannende eindfase vervolg van pag. 7

verschillende generaties. Bewoners zijn verenigd in een vereniging van eigenaren (het pensioenfonds), waarbij het handig is om een goede vertegenwoordiging te hebben van alle bewoners. Wij zijn er voorstander van, wetende dat anders een nare belangenstrijd kan ontstaan, om de positie van de Raad van Toezicht te versterken, zodat die ervoor waakt, dat alle bewoners/generaties in het huis recht wordt gedaan. Zoals bij het betrekken van elk appartementsgebouw het geval is, moet de besturing van tevoren goed geregeld zijn. Doe je dat achteraf, dan is er onmiddellijk weer kans op gedoe.

Communicatie

Stel dat het pensioenhuis goed is gebouwd en er ook goed uit ziet. Dan is het belangrijk dat we aan (toekomstige) bewoners op een heldere en eenduidige manier kunnen duidelijk maken waarom dat huis goed (bewoonbaar) is en wat de voordelen zijn ten opzichte van het oude huis. Daar gaan we met z'n allen aan werken

Afscheid van een pensioenexpert

In gesprek met Jan Tamerus, actuaris bij het Pensioenfonds PFZW

Auteurs: Jaap van der Spek, Eric van Eck

Dit jaar gaat een van de beste pensioenactuarissen van Nederland met pensioen. Jan Tamerus, al 33 jaar werkzaam in de pensioenwereld en zeer gewaardeerd expert op dit gebied bij het pensioenfonds PFZW. We zullen hem missen. Maar eerst had Jaap van der Spek nog een uitvoerig interview met hem. Over zijn werk maar ook over privé. Door de Corona crisis een beetje ingewikkeld want het interview is grotendeels schriftelijk gebeurd. Jaap stelde de vragen, Jan heeft geantwoord en de redactie heeft daar een samenvatting van gemaakt.

Onbezorgde jeugd

Jan werd op 16 september 1953 geboren als eerste kind. 'Mijn ouders woonden na hun trouwen in bij de ouders van mijn moeder op een klein boerenbedrijf in Nieuw-Vennep in de Haarlemmermeer. Toen ik 1 jaar was, zijn we verhuisd naar Zwanenburg, waar eind 1954 mijn broertje werd geboren. Wij groeiden op in een kinderrijke buurt. We gingen naar school en speelden op straat. En zondags gingen wij tweemaal naar de kerk. Mijn ouders beleefden hun geloof strikt en wij volgden. Omdat dat zo hoorde en iedereen dat zo deed. Zondag was een rustdag. We mochten dan niets kopen. Wel mochten wij later naar het zwembad – het abonnement was tenslotte al betaald! -, mits we 's middags maar weer op tijd in de kerk zaten. Elke zomer gingen wij twee weken op vakantie in Scheveningen in pensioen bij een nicht van mijn moeder. Heerlijk vond ik dat. Ik heb een onbezorgde jeugd gehad.'

'Op school was ik een brave leerling die in de klas niet opviel. Fysiek ben ik altijd de mindere gebleven tussen mijn leeftijdgenoten. Dat compenseerde ik met mijn scherpe inzicht, mijn leervermogen en een ijzeren regelmaat en discipline. Deze laatste twee behoorden tot ons huismotto. De tomeloze ambitie heb ik er zelf aan toegevoegd, al herken ik er wel mijn moeder in. Van mijn vader heb ik vooral het doorzettingsvermogen. En het sociale hart.

Ik ging 'automatisch' studeren aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, de universiteit waar je als gereformeerde jongen thuis hoorde. Ik maakte in zes jaar netjes mijn studie 'Actuariële Wetenschappen' af, werd wetenschappelijk medewerker aan de VU en trouwde in 1977 met Taetske. Ons eerste kindje werd geboren op 2 januari 1979 in de toen net invallende strenge winter met heel veel sneeuw. Ze was helaas niet levensvatbaar. Dankzij onze nog maar net verkregen vrienden hebben we het gered. En

iedereen vierde uitbundig de geboorte mee in augustus 1980 van Marit, een – nog steeds – prachtige dochter. In 1985 werd onze zoon Gertjan geboren.'

Toevallig

Jan is min of meer toevallig in de pensioenwereld terecht gekomen en is er 33 jaar blijven werken. 'In het voorjaar van 1986 kwam ik op een dag thuis van kantoor toen mijn vrouw mij op twee advertenties van PGGM in Intermediair wees, met de simpele mededeling: "Dit is iets voor jou". Zo begon ik op 1 september 1986 bij PGGM als hoofd Actuariële Research. Toen ik mijn collega's bij de NRG (Nederlandse Reassurantiegroep) vertelde dat ik naar PGGM ging, vonden ze dat 'erg' voor mij: wie gaat er nu bij een pensioenfonds werken, een saaiere plek is er niet?! Ik heb toen de profetische woorden gesproken: het gaat daar om een steeds grotere berg geld. En waar veel geld is, is altijd reuring, ook politiek.'

Afscheid van een pensioenexpert, vervolg

De reuring bleek (meer dan) voldoende om 33 jaar interessant en bevredigend werk te verschaffen.

Ideale werkplek

PGGM was een ideale werkplek voor 'de pragmatisch onderzoeker die ik bleek te zijn'. Het bestuur van het fonds had een sterke drive om een voortrekkersrol te vervullen in de pensioenwereld. Jan werd benoemd tot adviseur van de VCP (Vakcentrale voor Professionals), lid van de werkgroep Pensioenen van de Stichting van de Arbeid en voorzitter van de Sectie Pensioen van het Actuariel Genootschap. 'Zo trok ik langs drie routes op voor een goed koopkrachtbestendig, stabiel en betaalbaar pensioen. Dat was een druk bestaan, dat ik kon volhouden door de steun van mijn vrouw, die mij zag opbloeien en thuis de kinderen en het huis managede, en van mijn collega's.'

Goed koopkrachtbestendig, stabiel en betaalbaar pensioen

Pensioenstelsels en het bijbehorende rekenwerk hebben voor Jan altijd een sociaal doel gediend. Die instelling had hij meegekregen vanuit huis. 'Mijn vader stemde op de Anti Revolutionaire Partij (de ARP) en ook ik heb me altijd aangetrokken gevoeld tot de ARP-beginselen. Ik ben nu al jaren lid van het CDA, maar dat is niet van harte. Bert de Vries verwoordt mijn onvrede als hij zegt dat het CDA zich veel te weinig bekommert om mensen wier bestaanszekerheid op de tocht staat. Een manco dat trouwens ook opgaat voor de PvdA.'

Vanaf 1987 heeft het pensioenstelsel voortdurend onder druk gestaan. Volgens het toenmalige kabinet (Lubbers, Ruding) waren de pensioenfondsen en met name PGGM te rijk. Zij hadden grote buffers ten opzichte van de pensioenverplichtingen, daar konden ze best premiekortingen mee bekostigen. Druk vanuit de overheid op PGGM om via premieverlaging loonruimte te creëren voor de

zorgsector was trouwens niet nieuw. Het bestuur van het PGGM was tegen. Om onderdekking te voorkomen wilde het bestuur een financiële opzet waarin ver vooruit werd gekeken. Men vond het een slechte gedachte dat nu forse premiekortingen konden worden gegeven en over een aantal jaren de premie dan toch weer snel zou moeten stijgen.

Om het beleggingsbeleid te onderbouwen werd door Jan een 'onderzoek naar een wetenschappelijke beleggingsmix' gestart. 'Met argusogen hebben de beleggers van PGGM mijn onderzoek gevolgd, bang als zij waren dat de actuaaris een voorzichtig en dus risicomijdend beleggingsbeleid zou adviseren. Maar toen zij zagen dat er een beduidend risicovoller beleggingsbeleid uit de bus kwam, waren zij blij verrast.'

En zo werd vanaf 1995 het beleggingsbeleid volledig geïntegreerd in de financiële opzet, waardoor het optimaal kon bijdragen aan een koopkrachtbestendig en stabiel pensioen tegen een betaalbare stabiele premie en tegen een aanvaardbaar risico.

Marktwaarde en het FTK en de weg daar naar toe

De pensioenfondsen moeten de pensioenaanspraken van de deelnemers in de verre toekomst

Goed koopkrachtbestendig,
stabiel en betaalbaar pensioen

waarderen. Daarvoor wordt sinds 2007 een rekensystematiek gehanteerd op basis van de zg. 'risicovrije rente', die op dit moment zo laag is, dat de fondsen gedwongen worden zich arm te rekenen.

'De wereld van de vrije markt kan alleen uit de voeten met wat marktwaarneembaar en marktwaardeerbaar is. Dat maakt deze wereld tot de natuurlijke vijand van onder meer de institutie *Het Pensioenfonds*, omdat die gestoeld is op solidariteit tussen de generaties. En die kent nu eenmaal geen marktprijs. De brief van september 2002 van de toen nog Pensioen- en Verzekeringkamer was in mijn ogen een regelrechte aanslag op ons pensioenstelsel. Tegen de plannen tot invoering van het FTK (Financieel Toetsings Kader) met de marktwaardering van defined benefit aanspraken heb ik mij in de Stichting van de Arbeid met hand en tand verzet. Maar de druk vanuit de vrije markt die werd omarmd door het Ministerie van Financiën en DNB was te sterk. Het was op enig moment not done om tegen de invoering te zijn. Net als we nu de grootste moeite hebben om de risicovrije rente als maat der dingen in

Afscheid van een pensioenexpert vervolg

pensioenland los te laten, ondanks het absurd lage renteniveau. Het is toch van de zotte dat Unilever de pensioenpremie verhoogt naar 52% (!), omdat dat de kostprijs zou zijn van de pensioenregeling. Quod non!

Van defined benefit naar defined ambition

Jan is in 2011 gepromoveerd op een proefschrift getiteld Defined ambition. 'De essentie van mijn proefschrift is de conclusie dat defined benefit, een pensioenstelsel waarin de hoogte van het pensioen gegarandeerd is, financieel niet houdbaar is. Eigenlijk nooit is geweest. De oorzaak daarvan is de demografie, de vergrijzing en het stijgen van de levensverwachting. Die leggen een steeds groter beslag op de loonruimte en daarmee op de concurrentiekracht van de Nederlandse economie. Achteraf bezien moeten we vaststellen dat de babyboom met zijn typisch jonge beroepsbevolking en geringe grijze druk enerzijds en de hoge rente - in de jaren vanaf zeg 1950 tot 2010 met een piek rond 1980 - en hoge aandelenwaarderingen - als gevolg van de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog en van de opkomst van de vrije markteconomie en de globalisering - anderzijds ons hebben doen geloven dat defined benefit wel houdbaar is. Tegen beter weten in, zo leerde de geschiedenis die laat zien dat de economie niet altijd de premielasten kan dragen. Als dat dan zo is, dan moet je de (nominale) zekerheid ook maar niet langer nastreven. De geschiedenis leert ons ook dat defined contribution niet houdbaar is. Dat zien we ook in met name de Angelsaksische landen. Een premie-inleg zonder een afgesproken doel als kompas betekent veelal een veel te lage premie en daarmee een veel te laag pensioen. Zeker in Nederland, waar de tweede pijler zo'n groot deel van het pensioen uitmaakt voor de middeninkomens, zou dat de economische en sociale

Van defined benefit naar defined ambition

zelfstandigheid van de groeiende groep ouderen ondermijnen. Vandaar defined ambition, een premie die geënt is op een pensioenambitie, een adequaat koopkrachtbestendig pensioen, zonder de nominale zekerheidsgarantie.'

Durven we de nominale garantie los te laten?

'Al in 2009 trok ik die conclusie in een artikel in het 'Tijdschrift voor Pensioenvraagstukken' dat ik als titel meegaf "Durven we de nominale garantie los te laten?"'

Aanvankelijk leek het antwoord al snel 'ja' te zijn. In 2011 sloten werkgevers, werknemers en het kabinet Rutte I een pensioenakkoord. Er zou naast het bestaande defined benefit contract een ambitiecontract komen voor fondsen en partijen die bestendige indexering prefereren boven de nominale zekerheidsgarantie. Omdat het bestuur van PFZW besepte dat opereren binnen de grenzen van het FTK vroeg of laat fout zou gaan, koos het in 2012 voor het reële zachte contract. Maar ook, omdat zo'n reëel zacht contract geheel in de lijn lag van de filosofie die het fonds al vanaf zijn oprichting in 1969 uitdroeg. "We bleken "alleen maar" de nominale defined benefit garantie (garantie van de hoogte van het pensioen) los te hoeven laten en in te ruilen voor een reële maar zachte pensioenambitie, defined ambition.

Helaas trok Rutte II 'tot mijn grote teleurstelling' de toezegging in van een kader voor reële zachte ambitiecontracten. 'En zat PFZW met de gebakken peren. Voorgesorteerd voor het reële zachte contract had het fonds zijn beleggings-, rente- en inflatiebeleid daarop geënt. En toen per 1 januari het nieuwe FTK van kracht werd, was het naar de inzichten van dat moment te laat om de rente alsnog fors af te dekken'.

Een nieuw pensioenakkoord

'Ruim tien jaar na de publicatie van mijn artikel komt er dan eindelijk toch weer zicht op een ambitiecontract in een nieuw pensioenakkoord tussen werkgevers en werknemers in de Stichting van de Arbeid en het kabinet. Nu Rutte III met Koolmees als Minister van Sociale Zaken. Met behoud van de ziel van pensioenfondsen, de intergenerationele risicodeling. Door toedoen van vooral DNB is deze risicodeling echter zeer strak ingeregeld, té strak als je het mij vraagt. En DNB durft de marktrentesturing maar moeilijk los te laten. Dit ondanks dat de ECB met zijn opkoopbeleid de rente tot nagenoeg nihil heeft doen dalen en we nu op een rentevoet van nog geen 0,4% de verplichtingen van onze pensioenfondsen moeten waarderen. 'Knettergek', zeggen ze in het buitenland, 'hoe die Hollanders zelf het beste pensioenstelsel ter wereld om zeep helpen'.

Zelf met pensioen

Nu gaat Jan zelf met pensioen. 'Ik hoop dat ik als gepensioneerde straks mag meeprofitieren van defined ambition en niet wordt afgesplitst in een uitzichtloos gesloten db-fonds.' Tot op het eind van zijn loopbaan betrokken. Er was een afscheidssymposium gepland, dat wegens Corona helaas niet door kan gaan. Ter gelegenheid van het afscheid is wel een mooi en lezenswaardig boek verschenen met

Afscheid van een pensioenexpert vervolg

de titel: *Waartoe zijn pensioenfondsen op aarde?* [1] 'Het met z'n twaalven werken aan deze essay-bundel heeft mij veel energie gegeven. Het is niet voor niets geweest, mijn inspanningen en ideeën doen er wel degelijk toe. Het antwoord op de titelvraag luidt: pensioenfondsen zijn op aarde om hun deelnemers te ontzorgen in hun financiële oude dag. Daarbij gaat het om een stabiel en betaalbaar evenwicht tussen ambitie, prijs en beleggingsrisico. Door het pensioenvermogen van de deelnemers mede aan te wenden voor de duurzaamheidstransitie die wij met z'n allen moeten doormaken kunnen pensioenfondsen een belangrijke maatschappelijke functie vervullen en kunnen zij hun deelnemers weer trots doen zijn op hun pensioenfonds. Daarbij geldt de belangrijke waarschuwing om de intergenerationale solidariteit, de ziel van de institutie pensioenfonds, in stand te houden, zodat ook toekomstige generaties in een leefbare en veilige wereld economisch en sociaal zelfstandig oud kunnen worden. Pensioenfondsen hebben wel een nieuw verhaal nodig. De bundel geeft daartoe aanzetten.'

BPP

De BPP draag ik een warm hart toe. Niet in het minst omdat zij altijd weer met gedegen verhalen zijn te overtuigen. Maar, het zou goed zijn als gepensioneerden en werkenden meer eenheid uitstralen. Immers, samen hebben zij in het toekomstbestendige defined ambition en het toekomstbestendige pensioenfonds de verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de toekomst. Zij zullen daarbij met het bestuur en de raad van toezicht, ieder vanuit zijn rol, het fonds moeten schragen in de fundamenteel onzekere wereld en tijd. Jongeren kunnen zij in deze rol opvoeden, terwijl zij aan de andere kant van jongeren kunnen leren door hen te vragen om input en

feedback. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst is niet voor niets een gezegde. Ik hoop dat ik onlangs lid ben geworden van een dynamisch gezelschap dat jong van geest is en open staat voor vernieuwing.

Meer tijd voor familie

'Sinds 1988 wonen we in Leusden, waar we willen blijven wonen zolang onze gezondheid dat toelaat. We hebben veel lieve vrienden. Dat is meer de verdienste van Taetske dan van mij. Zij is het sociale hart van ons gezin. Ik heb tot nu toe mijn kruit voortdurend verschoten door mijn ziel en zaligheid te leggen in mijn werk. Veel te veel. Maar wij hopen dat met mijn aanstaande pensionering ik mijn partij thuis ga meeblazen.

Inmiddels zijn onze kinderen allebei getrouwd en hebben wij vijf geweldige kleinkinderen. Taetske en ik zijn heel trots op ons gezin en we vieren elke verjaardag en elk jubileum. En wij hebben een vaste eigen stek op Texel. Hoe fijn is dat?!

[1] 'Waartoe zijn pensioenfondsen op aarde?' kent bijdragen van Paul de Beer, Dick Boeijen, Lans Bovenberg, Jaap van Dam, Coen van Dedem, Jean Frijns, Geraldine Leegwater, René Maatman, Benne van Popta, Jan Tamerus, Ad Verbrugge en Stef Vermeulen. De bundel is verschenen bij Wolters Kluwer.

Audrey's DeliCasa

Voor wie van lekker eten houdt maar niet lang in de keuken kan of wil staan

Granola

Zelf gemaakte super muesli

Heerlijk recept voor ons ouderen om gezond te blijven en de dag mee te beginnen in deze bijzondere tijd. Rijk aan vezels en vol vitaminen door de noten en de zuidvruchten. Variaties zijn oneindig, je kunt het helemaal naar je eigen smaak maken. Van alle pakjes noten kan je zeker 8 porties Granola maken. Het recept wel eerst goed lezen!

Ingrediënten

200 gram grove havermoutvlokken, 3 el zonnebloemolie, 3 el rietsuiker, 3 el honing, 20 gram pompoenpitten, zonnebloempitten, pecannoten, cashewnoten, hazelnoten, walnoten en amandelen. Gedroogde zuidvruchten, 6 abrikozen, 6 dadels, 6 pruimen, handje cranberries en kokosvlokken.

Bereiding

Hak de noten grof. Rooster de havermout in een droge wok (of koekenpan met antiaanbaklaag) tot ze een kleurtje krijgen op matig vuur. Erbij blijven en gedurende 5 tot 8 minuten goed blijven omroeren. Dan 3 el zonnebloemolie en 3 el rietsuiker erbij doen. Weer goed mengen tot het geheel een karamel kleurtje krijgt. Dan de 3 el honing erbij doen. Het geheel goed mengen en op een bakblik of brede schaal storten en goed af laten koelen. Alles goed omroeren tot het los van elkaar is. Ondertussen alle zuidvruchten snijden in niet te kleine stukjes. De cranberries en de kokosvlokken heel laten. De Granola in een grote glazen pot doen, staat leuk op tafel. Alleen de zuidvruchten worden dan wel een beetje taai. Je kan ze ook apart laten en pas als je het gaat eten erbij doen. Vooral het extra gerookte smaakje eraan is super. Heerlijk met yoghurt en/of verse frambozen, aardbeien en blauwe bessen. De dag kan beginnen!

Buon Appetito

Ciao Audrey en... blijf gezond
audrey.mp@hotmail.com

Wat doen we in deze Coronatijd?

Auteur: Pierre Thijssen

Ik liep door ons dorp en zag dat veel mensen die ik normaal niet op de fiets zag zitten nu een ritje op hun stalen ros maakten.

Veel reacties uit de buurt van jongeren die zich aanboden voor hand en spandiensten. Zelf organiseerden we via onze ouderenvereniging telefoonrondes om te informeren bij alleenstaanden hoe ze door de quarantaine kwamen. Het zijn vooral mensen met een achterliggend gezondheidsprobleem die huiverig zijn om een wandeling of fietstochtje te maken.

Zelf ben ik met mijn echtgenote op onze e-Bikes erop uit getrokken door ons mooie Limburgse landschap. Hier zag je inderdaad veel jonge ouderen die ook op de fiets waren gekropen. Ik moet zeggen dat ik geen onvertogen acties van fietsers gezien heb, die ik vaker wel op zondagmorgen zie als ik op mijn racefiets eropuit trek.

Iets wat ik mij vaker afvroeg, hoe is het sociaal gevoel bij jonge mensen? Deze crisis toont aan dat ik blij verrast ben, zoveel inzet van de jeugdigen.

Gaande de duur van de crisis ontmoet je veel ouderen die enorme schrik hebben om op een ic terecht te komen. Een goed te begrijpen gedachte. Zelf moest ik afscheid nemen van een kennis die slachtoffer van het Corona virus is geworden, dan zie je dat het heel dichtbij komt.

Een mevrouw vertelde me dat ze weer veel ging breien nu ze toch thuis moest blijven van onze minister president. Veel ouderen in mijn buurt hadden

kaarten gekocht voor de Passiespelen in het Noord Limburgse Tegelen, helaas is ook dit naar 2021 doorgeschoven.

"De 2e wereldoorlog was erg, maar zoiets als deze crisis heb ik nooit meegemaakt" Ondanks al zijn levenservaring is de huidige Coronatijd voor een man bij mij in de buurt een uitzonderlijke gebeurtenis.

"Binnenblijven? Anderhalve meter afstand houden van elkaar?" Dat had hij nog nooit van zijn leven meegemaakt.

"Zelfs toen we geëvacueerd werden in de oorlog hoefden we niet binnen te blijven", vertelde hij mij.

Ook het vervoer van de Wensbus kwam stil te liggen. Echter via een vernuftige hobbyist, die een plexiglas glas constructie wist te toveren, kon per 11 mei het vervoer voor ouderen die naar de huisarts of ziekenhuis moeten, weer opgestart worden.

Schrijnend zijn de verhalen uit de verzorgingstehuizen, ik hoor die verhalen van mijn schoondochter die werkzaam is als verpleegkundige in een verzorgingshuis. Mensen raken er hun dierbaren kwijt en zijn bang die nooit meer te zien. Om nog maar te zwijgen over de tekorten aan beschermingsmiddelen, één schort delen met je collega, wie bedenkt dit? Voor veel ouderen is de coronacrisis een lastige tijd. Ze mogen thuis en in het verzorgingstehuis geen bezoek ontvangen. Maar bewoners zijn blij als de verpleging hen knuffelt terwijl dat streng verboden is. Moeten we de mensen in hun laatste levensfase dit ontnemen? Ik denk het niet, ondanks alle regelgeving moet de menselijke factor toch ook gerespecteerd worden.

Saillant detail: gelukkig is er nog steeds geen geïnfecteerde in het tehuis waar mijn schoondochter werkt. Deze periode zullen we nooit vergeten en we moeten maar hopen dat we als samenleving hier onze lessen uit trekken. Dat betwijfel ik echter. Als ik

zie hoe bij de heropening van Ikea in Heerlen hele volksstammen hier weer naar toe rennen dan heb ik er een hard hoofd in. Mensen denken niet na over de gevolgen. Hoewel ik het mij wel kan voorstellen dat mensen er na deze lockdown periode naar snakken om er even tussen uit te gaan.

Maar doe dat dan verantwoord zeg ik dan.

Verpleeghuizen in Coronatijd.

Auteur: Joop Blom

Er is de afgelopen tijd is er veel in de kranten geschreven over de gevolgen van het "virus" in de verpleeghuizen. De ruim 100.000 mensen die daar zijn opgenomen werden in feite achter slot en grendel geplaatst. Bezoek mocht niet meer, beschermingsmiddelen voor de verpleging werden maar "mondjesmaat" verstrekt en enige duizenden overledenen aan Corona werden in de statistieken niet als zodanig geregistreerd! Ouderen in de verpleeghuizen voelden zich eenzaam en de verwanten die niet op bezoek mochten komen voelden zich schuldig. Gelukkig is er nu wat verbetering in deze situatie gekomen, maar er is nog veel te doen.

Financiële gevolgen

Daarnaast is gebleken dat door deze problemen er bijna geen aanmeldingen kwamen voor opname. Ouderen die in aanmerking kwamen, en van het Centraal Indicatieorgaan Zorg (CIZ) toestemming hadden voor opname in een verpleeghuis, werden niet aangemeld. Je kunt je voorstellen dan kinderen, als het even kan, hun vader of moeder nu liever niet opgenomen zien worden. En de verpleeghuizen hielden door de drukte en personeelsproblemen ook opnames af. Een en ander heeft nu tot gevolg dat er ongeveer 15.000 bedden leeg staan en dat er 21.000 patiënten op de wachtlijsten staan! Dit heeft nu ook weer gevolgen voor de financiering van de verpleeghuizen. Zij krijgen per opgenomen patiënt ongeveer € 75.000,- per jaar betaald. Voor een leeg bed: niets!

Er wordt aan gewerkt om dit probleem op te lossen, maar dan moet wel de verpleging dit aan kunnen en de verwanten van de oudere moeten weten dat het verpleeghuis zoveel mogelijk bescherming biedt tegen Corona besmettingen.

Wachlijstregistratie verandert

Er wordt ook hard gewerkt aan een ander systeem van wachtlijstregistratie voor verpleeghuizen. De hulpbehoefte van mensen die wachten op een plaats in een verpleeghuis wordt leidend, voorkeur voor een opname in een verpleeghuis naar keuze wordt niet urgent. Wie geen voorkeur voor een verpleeghuis opgeeft is een "actief wachtende" en komt eerder in aanmerking voor opname, echter in een verpleeghuis dat ruimte heeft. Dat kan ook niet in de eigen woonplaats zijn. Iemand die persé in een verpleeghuis naar eigen keuze wil worden opgenomen wordt een "niet actief wachtende". Voor opname in een verpleeghuis wordt een eigen inkomensafhankelijke bijdrage gevraagd. Er zijn ook zgn. particuliere verpleeghuizen, waarin de zorg wel door de overheid wordt betaald, maar niet de huisvesting! Ook voor de zorg is dan wel een eigen bijdrage verschuldigd.

CPB: Eigen bijdrage verpleeghuis moet eerlijker worden verdeeld

Centraal Planbureau (CPB) heeft samen met pensioendenktank Netspar onderzoek gedaan naar het financiële risico van langdurig verblijf in een verpleeghuis. De kosten daarvan lopen in het huidige systeem namelijk fors op wanneer iemand langere tijd in een verpleeghuis woont. Volgens het CPB dragen de middeninkomens de zwaarste lasten voor de verpleeghuiszorg. Hoewel hoge inkomens netto meer betalen (maximaal 29.000 euro per jaar), zijn middeninkomens relatief meer geld kwijt. De eigen bijdrage kan voor hen bij lang verblijf oplopen tot 70 procent van het netto-inkomen.

Eigen huis meerekenen

Op dit moment wordt in de eerste jaren alleen het (pensioen)inkomen en spaargeld meegenomen in de berekening van de eigen bijdrage. Na twee tot vier jaar komt daar de eventuele overwaarde van een eigen huis bij, waardoor de eigen bijdrage fors kan toenemen. Door vanaf dag 1 de overwaarde van het huis mee te rekenen en ook het vermogen zwaarder te laten tellen (van 4 naar 8%), kan de eigen bijdrage constant blijven. De eigen bijdrage die vanwege het eigen huis moet worden betaald, hoeft in het voorstel van het CPB pas achteraf, na verkoop of na het overlijden, te worden verrekend. (bron: NOS, CPB)

Corona: lessen voor de zorg

Auteur: Eric van Eck

Nederland is overvallen door het corona-virus. Totaal onverwacht werden we geconfronteerd met een uitbraak die tienduizenden mensen ziek maakte en tot op vandaag zo'n 6000 doden veroorzaakte. De minister-president verklaarde keer op keer dat de maatregelen ter inperking van het corona-virus waren bedoeld om de epidemie voor de gezondheidszorg hanteerbaar te houden. Als we niet met zeventien miljoen Nederlanders samen ons best zouden doen om de groeicurve van het aantal besmettingen af te vlakken, zou de zorg in elkaar klappen en zouden met name 'onze ouderen en kwetsbaren' niet de zorg krijgen die nodig was. De capaciteit van onze gezondheidszorg, met name de IC-capaciteit was onvoldoende om deze onverwachte pandemie te weerstaan en daarvan zouden de ouderen de dupe worden. Drie beweringen die een nadere beschouwing verdienen.

Pandemie onverwacht?

Al sinds jaar en dag wordt door epidemiologen en virologen gewaarschuwd dat de wereld van tijd tot tijd getroffen gaat worden door een pandemie. De vraag was niet 'of' maar wanneer die zou uitbreken. Met name werd gewaarschuwd voor virussen die van dier op mens zouden overspringen. Met SARS (2003), de Mexicaanse griep (2009) en MERS (2012) kregen we voorproefjes die voor Nederland in omvang beperkt bleven. Tussen 2007 en 2011 woedde met name in Brabant de Q-koorts, die naar schatting 100.000 mensen besmette en 74 doden kostte (Brabants Dagblad 30-5-2015 via Wikipedia). Ruimschoots voldoende aanleidingen om ons voor te bereiden op een volgende uitbraak zou je zeggen, maar dat is niet gebeurd.

Capaciteit

Vanwege de marktwerking in de zorg is het zorgverleners verboden samen te werken. Ziekenhuizen mogen onderling geen afspraken maken evenmin als huisartsen en thuiszorgorganisaties. Ze

moeten concurreren, het is ieder voor zich. De verzekeraars dwingen de zorgverleners met name te concurreren op prijs. Het moet allemaal zo goedkoop mogelijk. Onbenutte capaciteit kost geld, dus in Nederland is de beddenscapaciteit en in het bijzonder de IC capaciteit (duur!) afgestemd op de normale bedrijfsvoering. Als de pleuris uitbreekt, zoals nu, hebben we onvoldoende IC-bedden en moet er met kunst en vliegwerk worden opgeschaald, ten koste van het personeel. Daarnaast ben ik benieuwd wie de rekening gaat betalen, maar dit terzijde.

In de afgelopen jaren is de zorg sterk verschoven van klinische naar dagklinische behandeling. Dat betekent voor de capaciteit dat de bedden niet zijn verdwenen, maar 's nachts leeg zijn. Overdag liggen er vaak achtereenvolgens meerdere patiënten op het bed. In de coronacrisis nam de vraag naar andere ziekenhuiszorg sterk af; zorg die uitstelbaar was werd ook uitgesteld. Daardoor kwam beddenscapaciteit vrij voor corona-afdelingen, een geluk bij een ongeluk.

Vorraden

Ook de voorraden worden zo klein mogelijk gehouden, want zelfs bij een lage rentestand kosten voorraden geld. En waarom zou je voorraden hebben: bestellen is zo gebeurd en levering binnen 24 uur is de norm. In het afgelopen jaar is echter meermaals gebleken dat de voorraden medicijnen onvoldoende waren om relatief kleine productieverstoringen van de industrie op te vangen. Zo zijn anti-conceptie middelen een tijdlang schaars geweest. In 2018 werden door de industrie te verwachten leveringsproblemen gemeld voor 1029 verschillende medicijnen, in 2019 waren dat er al 1965. Dit blijkt uit de jaarrapportage 2019 van het Meldpunt geneesmiddelentekorten en -defecten van medicijnautoriteit CBG en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Volgens de Volkskrant van 25

maart 2019 hoopt Minister Bruins 'voor de zomer' met concrete plannen te komen om groothandels en apotheken grotere voorraden aan te laten houden. 'Zo'n voorraadverplichting zou de zaak enorm helpen.' En hij gaat in Brussel de boer op om de tekorten op de agenda van de nieuwe Europese Commissie te krijgen. Duidelijk te laat, dus.

Veel farmaceuten betrekken hun grondstoffen bij één fabriek in China of India. Van die 'kwetsbaarheid en afhankelijkheid' wil Bruins af. Hoe de minister dat wil doen is niet duidelijk. Door de prijspolitiek van overheid en verzekeraars ligt de prijs van geneesmiddelen in Nederland veel lager dan in de buurlanden. Dus is het voor producenten weinig profijtelijk om aan Nederland als eerste te gaan leveren. Dat merken we af en toe. Helaas is tot op heden van het medicijnbeleid weinig terecht gekomen en vervolgens brak in Wuhan, waar veel medicijnen worden geproduceerd, het coronavirus uit.

Over simpele zaken als mondmaskers praat ik dan nog niet eens.

Personeel

Er is een heel behoorlijke belangstelling voor het beroep van verpleegkundige. De wervingscampagnes zijn succesvol en het aantal uitvallers tijdens de studie is gering. Echter, de zorgsector is zo lek als een mandje: het personeel loopt er sneller uit dan de opleidingen kunnen bijbenen. In 2017, zo schrijft de commissie Werken in de Zorg, verliet

Meer capaciteit, veel zuiniger zijn op het personeel

bijna één op de vijf zorgmedewerkers hun werkgever, ruim 8 procent verliet de zorg zelfs helemaal. 'De oorzaken zijn gevat in een deprimerend rijtje: hoge werkdruk, last van administratieve taken, onvoldoende werksfeer, onvoldoende professionele trots, niet zelfstandig kunnen werken, onvoldoende flexibiliteit, continuïteit, professionele ontwikkeling, begeleiding op het werk en salaris' (Volkskrant 6 maart 2019). Wat de commissie niet meldt is dat veel verplegenden en verzorgenden graag meer willen werken, maar dat de zorgaanbieders geen voltijds contracten aanbieden (lastig roosteren). Dan ga je dus ergens anders full time werken. Dan mag je inderdaad wel op je balkon staan klappen voor de mensen die ondanks de frustratie vanuit hun oude idealen teruggekeerd zijn naar de zorg om de gaten te dichten.

Kwetsbare ouderen

Het gebrek aan achting voor het personeel was wel het duidelijkst in de verpleeghuiszorg, waar medewerkers onbeschermd hun werk moesten doen en hier en daar aanwijsbaar het virus hebben verspreid door de instelling. Hoezo bescherming van kwetsbare ouderen?

Dagelijks worden we op de hoogte gehouden van het aantal 'officiële' coronadoden. Op 6 juni waren dat er 6.011. Standaard wordt daarbij gezegd dat het totale aantal hoger ligt, omdat alleen de geteste patiënten worden meegeteld. Als we bij CBS naar de totale sterfte kijken zien we dat er in corona-epidemie ongeveer 4.000 meer mensen dan gemiddeld zijn gestorven in de groep van kwetsbare ouderen. Die zijn in het algemeen niet getest en niet opgenomen in een ziekenhuis. Wellicht te overvloedig: ze hebben de IC-capaciteit niet belast.

Het behoeden van kwetsbare ouderen voor het Coronavirus lijkt niet zo goed gelukt te zijn.

Volgens cijfers van de rijksoverheid (volksgezondheidszorg.info/onderwerp/bevolking/cijfers-context/vergrijzing) was het aandeel 65-plussers in 2018 gegroeid tot 18%. Niettemin is in die groep ruwweg de helft van de coronaslachtoffers gevallen. Het behoeden van kwetsbare ouderen voor het corona-virus lijkt dus niet erg goed gelukt te zijn. Niettemin ondersteunt de communicatie vanuit het kabinet het idee dat alle ellende van de corona-crisis dient om de oudjes te redden. Opnieuw wordt een niet bestaande tegenstelling tussen ouderen en jongeren vergroot door de politiek. Dat zal het niet gemakkelijker maken om ons land voor te bereiden op de volgende pandemie.

Maatregelen voor de toekomst

We kunnen er maar het beste van uitgaan dat het corona-virus nog wel enige jaren onder ons zal zijn. Met een beetje geluk is over een paar jaar ongeveer iedereen in Nederland ingeënt, maar tot dan kunnen we periodiek een uitbraak verwachten. En als corona definitief bedwongen is, komt er wel weer iets nieuws. De vraag is of de politiek nu wel bereid en in staat is geld uit te trekken om de gevolgen op te vangen.

Wat moet er (minstens) gebeuren:

-Op peil houden van de IC-capaciteit van 2000 bedden. Dat kan flexibel. Machines kunnen in opslag, maar moeten worden onderhouden en tijdig vervangen. Er moeten veel meer verpleegkundigen geschoold worden voor de IC en daar ook van tijd tot tijd

werken om de kennis en vaardigheden op peil te houden. Niet alle verpleegkundigen zijn hiertoe bereid en in staat. Extra beloning is dan op zijn plaats

-Aanhouden van voorraden medicijnen en hulpmiddelen voor enkele maanden, ook voor verpleeg- en verzorgingsinstellingen.

-Zorgpersoneel betere arbeidsvoorwaarden aanbieden

Aanzienlijke kosten

Aan het ramen van de kosten waag ik me niet, maar die zullen aanzienlijk zijn. Omdat we ons geld maar één keer kunnen uitgeven moet er misschien gekozen worden tussen het in stand houden van bedrijven als KLM of de gezondheidszorg.

Mongolië en Beijing

Auteur: Eric van Eck

Foto's: Marian van Eck

Een van onze dochters woont met man en drie kinderen in Nieuw Zeeland. Die willen we af en toe bezoeken. Dan is vliegen helaas onvermijdelijk. Dat is niet alleen slecht voor het milieu, maar ook voor onze gezondheid. Mijn vrouw vond uit dat het ook anders kan. Heel kort samengevat kan je met de trein via Moskou en Peking naar Hong Kong en dan moet je vliegen.

Mongolië

Om de treinreis door Rusland van minimaal twaalf dagen dragelijk te houden, hadden we een aantal onderbrekingen gepland. Eén ervan was in Mongolië, waar we twee dagen verbleven in een kleinschalig tentenkamp in het Terej Nationaal Park. We sliepen in een gertent, (yurt) een ronde tent met een doorsnede van een meter of vijf met twee bedden en een houtkacheltje erin. Het kamp was aangekondigd als 'basic' wat werd omschreven als: je wassen in de rivier en een primitieve wc.

's Avonds in een gesprekje met de gastvrouw werd duidelijk dat zij wel zoveel van de wereld wist via het internet en door gesprekken met haar gasten, dat ze niet meer tevreden was met het bestaan in haar tent. Ze zou veel liever in de stad wonen, 'want daar is alles'. Hoe ze daar haar brood zou moeten verdienen werd niet duidelijk. Mogelijk bleef ze daarom toeristen ontvangen in haar tenten.

We werden door de gastvrouw gewaarschuwd dat we 's nachts niet moesten schrikken als de honden meehuilden met de wolven, er dreigde geen enkel gevaar. De wolven aten hoogstens af en toe een paard op. Bij het diner bleken de burens uitgenodigd om samen met ons te eten. Buurvrouw was jarig en onze gastvrouw had haar in plaats van een cadeautje een dinertje aangeboden. Met onze twee Nederlandse medegasten hebben we de jarige toegezongen en we werden beloond met een Mongools lied, dat de jarige hand in hand met haar man zong. Het was, hoewel onverstaaanbaar, overduidelijk een liefdeslied. We waren ontroerd en beschaamd dat we als Nederlanders

nooit verder komen dan de uil in de olmen en vader Jacob.

In ons arrangement zat ook een rit te paard door de omgeving. Het landschap was prachtig, maar we werden koud tot op het bot, ondanks thermo-ondergoed, truien en een jas. Toen we totaal verkleumd terugkwamen in het kamp dacht ik de deur van het keuken-gebouwtje dicht te zien gaan achter een koe. Dat bleek ik goed gezien te hebben. Het beest kreeg het daarbinnen zo benauwd dat er een schep aan te pas moest komen om de keuken weer bruikbaar te maken. Let wel: ook in de keuken was geen stromend water. Een uurtje later werd niettemin geheel volgens planning de warme maaltijd geserveerd.

Om het een beetje warm te krijgen had ik 's morgens al de houtkachel aangestoken met behulp van het aanwezige verpakkingsmateriaal en aanmaakhout. Eerlijk is eerlijk: de

meeste rook ging wel de schoorsteen uit, maar er bleef genoeg binnen hangen om ons aan het hoesten te krijgen, een hoest die ons tot in Australië bleef plagen.

Ulan Batar

In de loop van de tweede ochtend werden we naar Ulan Batar gebracht. Het contrast kon niet groter zijn: in minder dan twee uur rijden van het platteland met hier en daar kudde vee op de weg midden in een wereldstad vol wolvenkrabbers en rijen auto's. Ulan Batar is op het oog een Westerse miljoenenstad, maar het is ook een stad waar het platteland nog bij hoort. Toen we de volgende morgen de Trans-Mongolië expres naar Beijing namen, zagen we bij het station boeren aankomen met plastic vaten vol verse melk, die op straat verkocht werd aan de stedelingen en in de buitenwijken staat bij veel huizen een gertent. Bij de grensovergang van Mongolië naar China waren de formaliteiten uitgebreid en moesten we uren

wachten tot de trein op een ander onderstel was geplaatst. Daarna was de volgende stop Beijing.

Beijing

We waren vijf jaar geleden in Beijing geweest en hadden daar onder meer een 'hutong', een kleine volkswijk, bezocht. De inwoners van een hutong hebben geen eigen sanitair en gebruiken toiletgebouwtjes, die her en der in de wijk staan. Die waren vijf jaar geleden zo vies dat ik er vanaf zag ze te gebruiken, maar nu was alles spic and span. Toen we terug wilden naar het hotel liepen we verkeerd. We werden tegengehouden door politiemensen, die de repetities voor het 75-jarig bestaan van de republiek vrijwaarden van buitenlands gespuis.

Veel Chinezen bleken ineens dringend ergens naar toe te moeten als je ze de weg wilde vragen, maar gelukkig bleef er af en toe eentje staan en die sprak dan ook meestal wel wat Engels. Toen ik aan een jonge dame vroeg of ze Engels sprak zei ze: 'No, but I do speak French'. Dat verwacht je niet, maar met krakende versnellingsbak gingen we over op Frans als voertaal. De dame bleek in Zwitserland te wonen en op familiebezoek te zijn; haar ouders woonden in een nabij gelegen hutong. Ze blufte ons met veel flair langs de politiemensen en leverde ons af bij het hotel.

De volgende dag wandelden we richting de Verboden Stad om de parken eromheen te bezoeken. De Verboden Stad zelf was op maandag gesloten, maar dat vonden we niet erg. We waren er vijf jaar geleden in geweest en het was er toen vreselijk druk. We vonden het veel leuker om iets mee te krijgen van het dagelijkse Beijing. Ten Noorden van de verboden Stad ligt het fraaie Jingshang park met de zg. Kolenheuvel. Het was mooi weer en vanaf de heuvel heb je een prachtig uitzicht over de Verboden Stad en de rest van Peking.

In het park werd mijn vrouw aangesproken door een Chinese man met de vraag of zij misschien uit Amerika kwam. 'No, from the Netherlands' zei ze. Waarop in vloeiend Nederlands de opmerking kwam: 'Mooi, dan kan ik mijn Nederlands een beetje

oefenen'. De man had om onduidelijke redenen besloten Nederlands te leren en had ook een tijdje in ons land gewoond. Daar had hij ontdekt, zoals hij zei, 'dat niet alle Nederlanders Nederlands spreken' en dus was hij nu bezig Fries te leren. Voor zover mijn vrouw, die Friese wortels heeft, kon nagaan lukte dat heel behoorlijk. Na een paar minuten nam hij afscheid, op zoek naar echte Friezen.

Van de Kolenheuvel liepen we naar het Beihai Park, een groot park ten Westen van de verboden Stad.

De parken in de Chinese steden worden intensief gebruikt. Grootouders brengen er hun kleinkinderen naar toe (pa en moe werken), er wordt gekaart en geschaakt. Het aardigste tafereel deed zich voor in een paviljoen aan de oever, waar door vooral wat oudere mensen het stijldansen werd beoefend. Ook zagen we oude mannen die vol overgave en onder grote publieke belangstelling Chinese karakters tekenden. Ze tekenden met water op het asfalt; hun kunst was binnen tien minuten vervlogen, maar de waardering door hun publiek hield stand.

De planning was om te gaan eten op een etensmarktje nabij Wangfuying, dat we vijf jaar geleden hadden bezocht. Om daar te komen moesten we over het Tian Men Plein, het Plein van de Hemelse Vrede, waar de

voorbereidingen voor de viering van het 75-jarig bestaan in volle gang waren en de veiligheidsmaatregelen zeer uitgebreid. Paspoorten laten zien, tassen laten scannen en als er ook maar één piepje klonk een uitgebreide visitatie. Maar na een uurtje in de rij mochten we langs de Verboden Stad lopen richting centrum.

Het marktje bestond overigens niet meer, mogelijk gesneuveld in de strijd van de Chinese overheid tegen ziekte verspreidende etenswaren.

De derde dag hadden we een excursie geboekt naar de Chinese Muur bij Mutianyu, 70 km van Beijing en volgens de reisgids relatief rustig. Niet te versmaden voordeel: je kan met een stoeltjeslift naar boven. Ook als je er vaker geweest bent blijft de Muur een indrukwekkend bouwwerk, vooral in zijn uiteindelijke nutteloosheid om de Mongolen buiten de deur te houden. De volgende dag per high speed trein naar Hongkong. Schoon en comfortabel met een gemiddelde snelheid van dik 300 km/h zou je haast het ongerief van de Trans-Siberië boemel vergeten. Eind van een 30 dagen durende treinreis, die vervolgd zou worden in Australië.

Over de BPP

BestuurVoorzitter: Liesbeth Schaap

Vice-voorzitter: Jaap van der Spek

Secretaris: Cees Michielse

Penningmeester: Jaap Dijkstra

Leden: Jan van Pijkeren, Baukje vegter, vacature

LedenadministratieAanmeldingen, adreswijzigingen en opzeggingen graag doorgeven aan:

ledenadministratie@pfzw-

belangenvereniging.nl, www.pfzw-

belangenvereniging.nl/contact of Jan van Pijkeren, tel. 06 30689873.

Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Let op: Het pensioenfonds mag om privacy-redenen geen mutaties doorgeven aan de BPP. Neem in voorkomende gevallen dus altijd contact met ons op.

Lid worden De contributie bedraagt slechts € 11,- per jaar (meer mag natuurlijk ook!). Het

partnerlidmaatschap is € 5,50 per jaar.

U kunt zich aanmelden via de website

of via een brief dan wel e-mail met gegevens aan de ledenadministratie.

Betalingen overmaken op banknummer NL83INGB000 455 2579 t.n.v .

Belangenvereniging

Pensioengerechtigden PFZW.

In geval van overlijden

Bij overlijden stopt uw

ouderdomspensioen van PFZW. Uw

partner en kinderen hebben in principe

recht op Partner- en Wezenpensioen.

Ook heeft uw partner recht op een

eenmalige slotuitkering die gelijk is aan

drie maal het bruto maandbedrag van

uw ouderdomspensioen. Over die

uitkering wordt geen belasting en

zorgpremie ingehouden. Is er geen

partner, dan krijgen de kinderen jonger

dan 21 jaar de uitkering. Is er geen

partner of wees die aanspraak kan

maken op deze uitkering dan kan deze worden uitbetaald aan de natuurlijke persoon die kosten gemaakt in verband met uw overlijden.

Bij overlijden stopt ook het lidmaatschap van de BPP. Als u een partner heeft die gerechtigd is tot een partnerpensioen van PFZW dan zal BPP onder gelijke voorwaarden en zonder kosten uw lidmaatschap graag omzetten in een lidmaatschap van uw partner. De pensioenbelangen van uw partner blijven op die manier behartigd.

Commissie Financiële

DienstverleningNeem in geval van

problemen met PFZW over uw

pensioenberekening contact op de

voorzitter van deze BPP-commissie:

Cees Michielse (06 47856168)of

contact@pfzw-belangenvereniging.nl

Activiteiten en informatie van de BPP

De BPP (Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn) is via de bestuursleden of actieve kaderleden betrokken bij de volgende activiteiten:

1. Pensioenraad PFZW. In dit medezeggenschapsorgaan van het pensioenfonds zitten namens de BPP: Cees Michielse als lid en Jaap van der Spek als plaatsvervangend lid.
2. Ledenraad PGGM. Dit is het adviescollege van de Coöperatie PGGM. Baukje Vegter zit namens de BPP in deze ledenraad.
3. Koepel Gepensioneerden. Bij deze onlangs opgerichte koepel is de BPP aangesloten. Bestuurslid Jaap van der Spek is voorzitter van de koepel. Binnen de koepel veel aandacht voor inkomens- en koopkrachtbeleid (pensioenen) voor ouderen en aan zaken als huisvesting- en zorgbeleid. Secretaris Cees Michielse en voorzitter Liesbeth Schaap zijn actief binnen de commissies die hiertoe zijn opgericht.

Informatie via website, nieuwsbrieven en Ons Pensioen.

De redactie van Ons Pensioen is in handen van Roelof Jan Mulder (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Eric van Eck en Pierre Thijssen. Zij zorgen er voor dat u goede achtergrondinformatie krijgt over het beleid van de BPP maar ook op de hoogte blijft van eventuele opvattingen van andere partijen.

Door middel van nieuwsbrieven, via e-mail houden we de leden op de hoogte van actuele ontwikkelingen. De redactie van de nieuwsbrief ligt in handen van Baukje Vegter.

De website van de BPP wordt verzorgd door Cees Michielse. Geeft naast actuele informatie vanuit de BPP en de Koepel Gepensioneerden ook relevante achtergrondinformatie over pensioenonderwerpen en koopkrachtbeleid met doorklik mogelijkheden voor uitgebreidere en meer technische achtergronden.

Lobby en nevenactiviteiten.

Alle bestuursleden zijn actief betrokken bij het uitdragen van het BPP beleid en onderhouden daartoe contacten met andere relevante organisaties. We noemen o.a. besturen van pensioenfondsen, de SER, politieke partijen en de financiële pers.